ORĘDOWNIK
POWIATU MORSKIEGO

Wychodzi w środę i w sobotę w miarę potrzeby. — Prenumerata miesięczna wynosi 2.00 złote. — Poszczególny numer 60 groszy.

OPM

Ogłoszenia w części nieurzędowej przyjmuje się za opłatą 80 gr od jednołamowego wiersza drobnego druku, reklamy 1,20 złotych od wiersza.

Administracja: Wydział Powiatowy w Wejherowie. Telefon 30 i 50.

Nr. 2. | **Wejherowo, sobota, dnia 12 stycznia 1929 r.** | **Rok III.**

Treść:

3.
Uchwały Sejmiku Powiatowego z dnia 5 stycznia 1929 r.

1. Po wejściu w życie statutu Komunalnej Kasy Oszczędności na powiat morski, Sejmik Powiatowy oświadczył, że godzi się, aby osoby wybrane w posiedzeniu z dnia 5 grudnia 1928 r. do Rady Komunalnej Kasy Oszczędności i Komisji Rewizyjnej Komunalnej Kasy Oszczędności były członkami tych władz Kasy.

W miejsce pp. Dr. Gąsowskiego i Richerta, którzy nie przyjęli wyboru na członków Komisji Rewizyjnej, wybrał Sejmik Powiatowy pp. Michalskiego Bronisława z Wejherowa i Wresego Ignacego z Smolna.

2. Sejmik Powiatowy wybrał do Rady Szkolnej powiatowej jako członków: pp. Bystrama Jana z Swarzewa, Konefkę Władysława z Starzyna, Jasińskiego Antoniego z Chylonji, Górskiego Jana z Gniewowa i Piepera Dawida z Jastarni. Jako zastępców: pp. Kohnkego Teodora z Jastarni, Frankowskiego Jana z Starzyna, Krampę Augustyna z Częstkowa i Hinza Wiktora z Jeleńskiejhuty.

3. Sejmik Powiatowy uchwalił statut o stosunkach służbowych dla pracowników samorządu powiatowego powiatu morskiego.

4. Sejmik Powiatowy uchwalił dodatek komunalny z § 21 rozporządzenia Prezydenta z dnia 30. XII. 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr, 118, poz. 1073).

5. Sejmik Powiatowy uchwalił statut o stosunkach służbowych powiatowych pracowników komunalnych powiatu morskiego.

L. dz. I. a 2-525/29 W. P.

Wejherowo, dnia 8 stycznia 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:
Lipski.

4.
Zatwierdzenie przełożonego obszaru dworskiego w Zbychowie.

Jako przełożonego obszaru dworskiego na obszar dworski Zbychowo zatwierdziłem p. Jana Lewina z Nowegodworu.

L. dz. I. b 44/29 W. P.

Wejherowo, dnia 7 stycznia 1929 r.

Starosta: Lipski.

5.
Okólnik starosty w sprawie wyborów gminnych.

Do

Wszystkich pp. Sołtysów

w powiecie morskim.

W myśl ordynacji wiejskiej z dnia 3. VIII. 1891 r. i rozporządzenia Min. b. dz. pr. z dnia 25. III. 20 r. — Dz. Urz. Min. b. dz. pr. nr. 19 r. 20 — zarządzam niniejszem w gminach wiejskich wybory gminne. Wybory przeprowadza Komisja Wyborcza. Przewodniczącym Komisji Wyborczej jest obecnie urzędujący sołtys.

Wybory dokonuje się wedle następujących przepisów:

A. W gminach, posiadających więcej niż 100 wyborców.

(Art. 1). Każdy sołtys sporządzi niezwłocznie listę tych wszystkich członków gminy, tak mężczyzn jak i kobiet, którzy ukończyli 20 rok życia w chwili wyłożenia listy, od roku mają miejsce stałego zamieszkania w obrębie gminy, posiadają pełnie honorowych praw obywatelskich **i są obywatelami Państwa Polskiego.** — Członkami gminy mogą wogóle być tylko obywatele Państwa Polskiego.

(Art. 3). Listę członków gminy wyłoży sołtys od dnia 15. I. do dnia 25. I. 29 r. do publicznego przeglądu i ogłosi przyjętym dotychczas sposobem, gdzie i kiedy wolno każdemu listę sprawdzać.

Równocześnie ogłosi termin wyborów, miejsce i czas, przez który wybory trwają. Wybory trwać muszą nie mniej niż 2 godziny i nie więcej niż 10 godzin. Kto nie jest zapisany, lub kto spostrzeże usterkę co do osób trzecich, może zażądać uzupełnienia listy w ciągu dwóch tygodni od dnia wyłożenia listy.

Sprzeciwy wnosić należy na ręce sołtysa.

Nadmieniam, że wybory muszą się odbyć w dniu 3 albo w dniu 10 marca 1929 r.

(Art. 4). W dniu wyłożenia listy powołuje sołtys jako przewodniczący komisji wyborczej dwóch mężów zaufania z grona wyborców, z którymi razem tworzy komisję wyborczą.

(Art. 5). Komisja Wyborcza w przeciągu następnego tygodnia bada wniesione sprzeciwy, dokonuje wykreśleń sprostowań i uzupełnień listy, poczem z końcem tygodnia zamyka listę wyborców przez podpisanie się na niej wszystkich członków komisji.

(Art. 6). W dniu zamknięcia listy wyborców ogłasza przewodniczący komisji wyborczej wezwanie do wręczenia mu list propozycyjnych w przeciągu tygodnia, oblicza na podstawie listy wyborczej, ilu ma się wybrać radnych i tę liczbę także równocześnie podaje do wiadomości publicznej. Wpływające listy wyborcze oznacza wedle kolejności ich wpływania literami w porządku alfabetycznym, lub cyframi porządkowemi.

(Art. 7). Ilość radnych oblicza się w następujący sposób:

Na każdych 20 wyborców przypada 1 radny, przyczem każdą mniejszą od 20 liczbę uważa się za pełne 20.

Jeśli zatem jest np. 312 wyborców, liczba radnych będzie 16.

Jeśli jednak wyborców jest np. 600, a ławników ma się wybrać 5, wolno wybrać tylko 18 radnych, jakkolwiek przypadałaby liczba 30, a to dlatego, że liczba członków Rady Gminnej razem z sołtysem i ławnikami nie może przekraczać liczby 24. Zatem 18 radnych i 6 (1 sołtys i 5 ławników) — 24.

(Art. 8). W liście propozycyjnej należy podać imię, nazwisko, stan, zawód i miejsce zamieszkania takiej ilości członków gminy, która jest o połowę większą niż ilość mających się wybrać radnych. Jeżeli zatem wybiera się 8 radnych, w liście wypisać należy 12 nazwisk.

Do każdej listy muszą być osobno dołączone świadectwa tych, którzy są na niej wypisani, że w razie wyboru urząd przyjmą.

Lista propozycyjna musi być podpisana przez przynajmniej 10 wyborców, w przeciwnym razie nie będzie brana pod uwagę.

Wśród tych 10 wyborców mogą być także tacy wyborcy, którzy podani są jako kandydaci w liście propozycyjnej.

U dołu listy wymienić należy osoby (osobę zaufania i jej zastępcę), które mają być uprawnione do pertraktacji z komisją wyborczą, co do uzupełnienia, zmiany lub cofnięcia listy propozycyjnej.

Jeśli w liście tych osób zaufania nie wymieniono, wówczas uważać należy za osobę zaufania tego, kto podpisany jest na pierwszem miejscu a następnego za jego zastępcę.

(Art. 9). Przewodniczący komisji wyborczej porozumiewa się z osobami zaufania co do usterek, zachodzących w listach propozycyjnych, poleca uzupełnienie, poprawienie lub zmianę listy, np. jeśli na liście brak potrzebnej ilości podpisów, jeśli jest niewyraźną, jeśli nie zawiera przepisanej ilości nazwisk kandydatów, jeśli zachodzi wątpliwość, czy wypisani na niej kandydaci mają prawo obieralności, lub czy istnieją wogóle, oraz jeśli nie jest dodane ich oświadczenie co do przyjęcia urzędu w razie wyboru.

Gdy mimo porozumienia się z osobami zaufania usterki co do list propozycyjnych nie dadzą się usunąć, komisja wyborcza rozstrzyga czy listy propozycyjne są waże lub nieważne.

O swoich rozstrzygnięciach donosi komisja wyborcza osobom zaufania bezzwłocznie.

(Art. 10). Po upływie terminu przepisanego dla sprostowania list propozycyjnych przewodniczący komisji wyborczej ogłasza te listy, które odpowiadają wymogom prawa, przyczem wystarcza dla odróżnienia poszczególnych list podać dla każdej listy nazwisko kandydata wymienionego na pierwszem miejscu w tej liście, literę lub cyfrę.

(Art. 11) Jeśli wpłynie jedna tylko lista propozycyjna, natenczas, jeśli jest ważną, nie należy przeprowadzać głosowania. Wybrani są kandydaci tej listy w takiej ilości, jaka odpowiada ilości radnych, których się ma wybrać, przyczem kandydat poprzednio wymieniony ma pierwszeństwo przed kandydatem wymienionym po nim.

W takim wypadku komisja wyborcza spisuje krótki protokół stwierdzający, że wpłynęła tylko jedna lista propozycyjna i że głosowania nie było, oraz, że tacy kandydaci zostali wybrani. Stwierdzenie to komisja wyborcza ogłasza sposobem zwykle używanym.

(Art. 12). W dniu wyborów zbiera się w oznaczonym lokalu o oznaczonej godzinie komisja wyborcza. Przewodniczący, który ma prawo i obowiązek utrzymania porządku w lokalu wyborczym, zarządza co należy.

Stół, przy którym zasiada komisja wyborcza, należy ustawić tak, by można dojść do niego ze wszystkich stron.

W pobliżu stołu ustawia się naczynie nakryte (urnę wyborczą) do wrzucania kartek wyborczych. Przedtem komisja wyborcza winna się przekonać o tem, czy urna jest próżna.

Od chwili ustawienia urny aż do ukończenia głosowania nie wolno urny otwierać.

Przewodniczący komisji wyborczej czuwać winien nad tem, by w lokalu wyborczym nie rozkładano ani nie rozdawano kartek wyborczych, ani też nie uprawiano agitacji (par. 81 rozp.) Głosowanie odbywa się kartkami.

Nieważne są kartki wyborcze, które:

1. nie są dane w kopercie urzędowej,
2. są nieczytelne,
3. są niejasne co do oznaczenia kandydata,
4. zawierają zastrzeżenia,
5. zawierają nazwiska osoby nieobieralnej.

Kilka równobrzmiących kartek w jednej kopercie uważa się za jeden głos.

Wszystkie nieważne kartki uważa się za nieoddane.

O ważności kartki wyborczej decyduje komisja wyborcza. Kartki wyborcze ważne i nieważne należy dołączyć do protokółu wyborczego i przechować tak długo, dopóki wybory nie staną się prawomocne.

(Art. 13). Wyborca otrzymuje w lokalu wyborczym od jednego z członków komisji kopertę zaopatrzoną w stempel urzędowy, wkłada w nią swoją kartkę wyborczą, potem przystępuje do stołu, przy którym zasiada komisja wyborcza wymienia swoje imię i nazwisko.

Kartka wyborcza winna brzmieć tak, jak lista propozycyjna, na którą wyborca głosuje. Wystarcza jednak, by na kartce wyborczej podane było nazwisko kandydata, wymienionego na pierwszem miejscu jednej z list propozycyjnej, lub też, by oznaczona była literą lub cyfrą, jeśli w ten sposób listy propozycyjne były oznaczone przy ich ogłaszaniu.

(Art. 14). Każdy wyborca oddaje głos osobiście. Chorym i kalekom wolno posługiwać się za pomocą drugich.

(Art. 15). Jeden z członków komisji, któremu przewodniczący to polecił, sprawdza spis wyborców i przy oddawaniu głosu przez wyborcę, notuje przy jego nazwisku, że głos oddał, lub też robi widoczny znak przez zakreślenie jego nazwiska.

(Art. 16). Przewodniczący po sprawdzeniu zapisania wyborcy w spisie odbiera od niego kopertę i niezalepioną wrzuca do urny.

(Art. 17). Głosowanie kończy się z upływem godziny oznaczonej.

Gdy w chwili tej znajdują się w lokalu wyborczym osoby, które głosów nie oddały, natenczas komisja wyborcza zamyka lokal i odbiera ich głosy.

Gdy już nie ma głosujących, komisja wyborcza lokal otwiera i przystępuje do sprawdzenia wyniku głosowania.

Komisja wyborcza wyjmuje z urny koperty, liczy je i sprawdza, czy ilość kopert zgadza się z ilością oddanych głosów zapisanych w spisie wyborców.

Obie te liczby wpisuje się do protokółu wyborczego.

Następnie otwiera się koperty, sprawdza o ile oddane głosy są ważne i zestawia się je według list propozycyjnych,

(Art. 18). Wynik wyborów oblicza się w sposób praktykowany przy wyborach poprzednich.

(Art. 19). Z całej czynności komisji wyborczej od chwili otwarcia wyborów aż do ukończenia spisuje się protokół.

(Wzór A).

Protokół ten podpisują wszyscy członkowie komisji.

Wszelkie dokumenty wyborcze (listę wyborców, kartki ważne i nieważne, zapiski kontrolujące, protokół) bierze przewodniczący komisji wyborczej w przechowanie.

(Art. 20). Po stwierdzeniu wyniku wyborów ogłasza go przewodniczący komisji wyborczej i donosi wybranym o wyborze. W razie, gdy wybrany wyboru nie przyjmuje, lub wskutek śmierci, ustąpienia lub innych przyczyn przestanie być członkiem Rady Gminnej, natenczas bez przeprowadzenia nowych wyborów wstępuje w jego miejsce następny z wymienionych w tej liście propozycyjnej kandydatów na mocy której nieprzyjmujący wyboru lub następujący został wybrany.

Jeśliby cała lista propozycyjna została w ten sposób wyczerpana, pozostaje odnośne miejsce nieobsadzone.

Jeżeli więcej niż połowa urzędów radnych jest nieobsadzona, Wydział Powiatowy zarządza nowe wybory uzupełniające. Wybory uzupełniające przeprowadza się tak samo, jak wybory główne.

(Art. 21). Sprzeciwy przeciw wyborom wolno podać w przeciągu 14 dni na ręce sołtysa.

W razie niewniesienia sprzeciwu w ciągu powyższego terminu wybory są prawomocne.

(Art. 22). W razie unieważnienia wyborów, przeprowadza się ponowne wybory według tych samych przepisów, jak wybory poprzednie.

W razie nowych wyborów należy przedkładać nowe listy propozycyjne.

Wybory sołtysa i ławników.

(Art. 23). Rada Gminna składająca się ze sołtysa, ławników, jaką wieś dotychczas posiadała.

(Art. 24). Wybór sołtysa i wybór każdego ławnika z osobna odbywa się kartkami tak, że na kartce wyborczej wolno napisać tylko jedno nazwisko. Kartki wyborcze oddaje się przewodniczącemu komisji wyborczej.

Komisja wyborcza stwierdza ilość obecnych, ilość oddanych ważnych kartek i wynik wyborów, poczem przystępuje do wyboru pierwszego ławnika, postępując tak, jak przy wyborze sołtysa. W ten sam sposób wybiera się następnych ławników, względnie zastępcę ławnika.

(Art. 25). Wybranym jest ten, kto otrzymał więcej niż połowę wszystkich ważnych oddanych głosów.

Jeśli nikt nie otrzymał takiej większości głosów, przewodniczący komisji wyborczej zarządza ściślejsze wybory pomiędzy temi dwoma osobami, które otrzymały największą ilość głosów.

Głosowanie w tych ścisłych wyborach przeprowadza się także kartkami.

Jeden z członków komisji prowadzi protokół (wzór B), który podpisać winni wszyscy członkowie komisji. Kartki oddane na wybór sołtysa i każdego ławnika z osobna składa się do kopert. Koperty te pieczętuje się, umieszczając na nich stosowny napis np. „kartki na wybór sołtysa“, lub „kartki na wybór ławnika.“

Protokół i kartki w kopertach wręcza przewodniczący komisji wyborczej wójtowi, który przedkłada je staroście celem zatwierdzenia sołtysa i ławników.

(Art. 26). Sprzeciwy przeciw wyborom wolno podawać w przeciągu 14 tu dni na ręce sołtysa.

W razie niewniesienia sprzeciwu w powyższym terminie, wybory są prawomocne.

(Art. 27). Dotychczasowi sołtysi i ławnicy pozostają nadal w urzędowaniu aż do zatwierdzenia nowowybranych przez starostę.

B. W gminach, posiadających mniej niż 101 wyborców.

(Art. 1). Każdy sołtys sporządzi niezwłocznie listę tych wszystkich członków gminy, tak mężczyzn jak i kobiet, którzy ukończyli 20 rok życia

w chwili wyłożenia listy, od roku mają miejsce stałego zamieszkania w obrębie gminy, posiadają pełnię honorowych praw obywatelskich i są obywatelami Państwa Polskiego. Członkami gminy mogą wogóle być tylko obywatele Państwa Polskiego.

(Art. 3). Listę członków gminy wyłoży sołtys od dnia 15. I. do dnia 25. I. 29 r. do publicznego przeglądu i ogłosi przyjętym dotychczas sposobem, gdzie i kiedy wolno każdemu listę sprawdzać.

Równocześnie ogłosi termin wyborów, miejsce i czas, przez który wybory trwają. Wybory trwać muszą nie mniej niż 2 godziny i nie więcej niż 10 godzin. Kto nie jest zapisany, lub kto spostrzeże usterkę co do osób trzecich, może zażądać uzupełnienia listy w przeciągu 2 tygodni od dnia wyłożenia listy.

Sprzeciwy wznosić należy na ręce sołtysa. (Nadmieniam, że wybory muszą się odbyć w jedną z niedziel od 17 lutego do 10 marca 1929 r.).

(Art. 29). W dniu wyłożenia listy zwołuje sołtys Zgromadzenie Gminne celem wyboru dwóch mężów zaufania, z którymi tworzy komisję wyborczą, jako jej przewodniczący.

(Art. 30). Komisja wyborca bada w przeciągu następnego tygodnia wniesione sprzeciwy, dokonuje wykreśleń, sprostowań i uzupełnień listy, poczem zamyka listę wyborców przez podpisanie się na niej wszystkich członków komisji, (Par. 81 rozp.). Głosowanie odbywa się kartkami.

Nieważne są kartki wyborcze które:
1. nie są oddane w kopercie urzędowej,
2. są nieczytelne,
3. są niejasne co do oznaczenia kandydata,
4. zawierają zastrzeżenia,
5. zawierają nazwisko osoby nie obieralnej.

Kilka równobrzmiących kartek w jednej kopercie uważa się za jeden głos.

Wszystkie nieważne kartki uważa się za nieoddane.

O ważności kartki wyborczej decyduje komisja wyborcza. Kartki wyborcze ważne i nieważne należy dołączyć do protokółu wyborczego i przechowywać tak długo, dopóki wybory nie staną się prawomocne.

(Art. 31). W dniu wyborów o oznaczonej godzinie otwiera przewodniczący komisji wyborczej lokal wyborczy.

Stół, za którym zasiada przewodniczący, winien być tak ustawiony, aby można było do niego przystąpić ze wszystkich stron. Urna wyborcza stoi przed przewodniczącym.

Urną wyborczą może być każde należycie nakryte naczynie, które w nakryciu posiada otwór do wrzucania kartek wyborczych. Komisja wyborcza przekonuje się o tem, czy urna jest próżna.

Przewodniczący wzywa wyborców do oddania głosów na wybór sołtysa.

Każdy z wyborców przystępuje osobno do stołu i wypowiada swoje imię i nazwisko, otrzymuje od komisji kopertę opatrzoną pieczęcią sołtysa, wkłada w nią na uboczu kartkę wyborczą, na której napisane być może nazwisko jednego tylko członka gminy i oddaje kopertę zamkniętą przewodniczącemu.

Przewodniczący wrzuca kopertę do urny.

(Art. 32). Jeden z członków komisji sprawdza spis wyborców. Przy nazwisku wyborcy, który głos swój oddał, robi znak widoczny.

(Art. 33). Jeden z członków komisji prowadzi protokół czynności komisji wyborczej, który podpisany być winien po ukończeniu wyborów przez wszystkich członków komisji (Wzór C).

Art. 34. Po ukończeniu głosowania jeden z członków komisji przelicza liczbę tych, którzy głosy oddali, drugi członek przeliczy liczbę kopert.

Obie liczby, które powinne się zgadzać, należy wpisać do protokółu wyborczego.

Następnie przewodniczący wyjmuje kartki z kopert i odczytuje wypisane na nich nazwiska, obydwaj zaś mężowie zaufania zapisują w skorowidzu ilość głosów oddanych na poszczególną osobę.

(Art. 35). Wybraną jest ta osoba, która otrzymała więcej niż połowę wszystkich ważnych oddanych głosów. W razie nieuzyskania takiej większości głosów zarządza przewodniczący wybory ścisłe pomiędzy temi dwoma osobami, które uzyskały największe ilości głosów. Głosowanie przy ścisłych wyborach odbywa się także kartkami.

(Art. 36). Sprawdzanie wyniku wyborów odbywa się w lokalu wyborczym publicznie.

Po sprawdzeniu ogłasza przewodniczący wynik wyborów.

(Art. 37). Następnie zarządza przewodniczący wybory pierwszego ławnika. Wybory te przeprowadza się tak samo, jak wybory sołtysa. Po wybraniu pierwszego ławnika wybiera się następnego, zachowując zawsze powyżej podane przepisy.

Po ukończeniu wyborów zbiera przewodniczący wszystkie ważne i nieważne kartki, oddane na wybór sołtysa i każdego ławnika osobno, wkłada je do oddzielnych kopert, na których umieszcza stosowny napis, np. „kartki na wybór sołtysa", „kartki na wybór ławnika" itd. i przechowuje razem z protokółem wyborczym.

(Art. 38). Sprzeciwy przeciw wyborom wolno podawać w przeciągu 14-tu dni od dnia wyborów na ręce sołtysa.

W razie niewniesienia sprzeciwu przeciw wyborom w przeciągu powyższego terminu wybory są prawomocne.

(Art. 40). Po ukończeniu wyborów przewodniczący komisji wyborczej przesyła wszelkie dokumenty wyborcze wójtowi, który je przesyła staroście celem zatwierdzenia sołtysa i ławników.

Jako ogólne przepisy prawne podaje się:

(Par. 50). Wybory do Rady Gminnej są tajne, bezpośrednie, powszechne, równe i proporcjonalne.

(Par. 53). Na radnych wybierać nie można:
1. urzędników, przez których państwo wykonuje władzę nadzorczą nad gminami;
2. płatnych urzędników gminnych;
3. urzędników prokuratury i wykonawczych urzędników policyjnych.

Krewni i powinnowaci linji prostej jakoteż krewni linji bocznej drugiego stopnia nie mogą być równocześnie członkami tej samej Rady Gminnej.

W razie wyboru krewnych lub powinowatych, którzy nie mogą być równocześnie członkami Rady Gminnej uważa się za wybranego tylko jednego z nich i to najstarszego wiekiem.

(Par. 54). Radnych wybiera się na lat 3.
(Par. 56). W czasie od 15. do 25. stycznia winna być lista członków gminy wyłożona do publicznej wiadomości w miejscu poprzednio ogłoszonem.

Równocześnie z wyłożeniem listy ogłosi sołtys dzień, godzinę i miejsce wyborów, które odbyć się winny nie wcześniej jak przed upływem 6 tygodni, a nie później jak przed upływem 8 go tygodnia od dnia wyłożenia listy.

Równocześnie powołuje sołtys komisję wyborczą (§ 60).

Od dnia wyłożenia listy wolno każdemu członkowi gminy wnosić w przeciągu dwu tygodni na ręce sołtysa sprzeciwy co do ważności listy.

Komisja wyborcza rozstrzyga o sprzeciwach i przeprowadza uzupełnienia oraz sprostowania listy w ciągu 3 go tygodnia, poczem zamyka listę wyborców i ogłasza, ilu radnych należy wybrać.

Jeśli nazwisko objętego listą uprawnionych do głosowania ma być wykreślone, winien go sołtys o tem uwiadomić z podaniem przyczyn na 7 dni przed wykreśleniem.

W ciągu czwartego tygodnia wolno składać listy propozycyjne (§ 59) na ręce przewodniczącego komisji wyborczej.

Komisja wyborcza bada listy propozycyjne, zaopatrze je w numer bieżący, zarządza w razie potrzeby poprawki do dnia 15. lutego i w tymże dniu ogłasza wraz z numerem te listy, które odpowiadają wymogom prawa.

Par. 56 a). Od rozstrzygnięć komisji wyborczej, które są tymczasowo obowiązujące, służy każdemu wyborcy prawo sprzeciwu.

Sprzeciw wnosić należy w przeciągu 14 dni na ręce Sołtysa do Wydziału Powiatowego, który rozstrzyga ostatecznie.

Wniesienie sprzeciwu nie wpływa na termin wyborów.

(Par. 57). Dzień wyborów przypaść winien o ile możności na niedzielę lub święto.

(Par. 64). Nowowybrani Radni obejmują swój urząd w dniu 1 kwietnia następującym po wyborach. Ustępujący radni urzędują aż do wprowadzenia nowowybranych.

Nowowybranych wprowadza sołtys na zebranie Rady Gminnej i zobowiązuje przez podanie ręki.

(Par. 65). Członkowie gminy są obowiązani do przyjęcia niepłatnych urzędów w zarządzie gminnym i w Radzie Gminnej i do sprawowania tychże urzędów przynajmniej przez trzy lata.

Urzędu przyjąć nie potrzeba lub urząd złożyć można, jeśli zachodzą następujące przyczyny:

1. choroba długotrwała,
2. zajęcie pociągające za sobą częstą lub długotrwałą nieobecność w miejscu zamieszkania,
3. przekroczenie 60 roku życia,
4. sprawowanie bezpośredniego urzędu państwowego,
5. inne wyjątkowe okoliczności, które według uznania Rady Gminnej, lub gdzie jej niema sołtysa stanowią dostateczne usprawiedliwienie.

Kto sprawował niepłatny urząd w zarządzie gminnym i w Radzie Gminnej przez przepisany okres czasu, może odmówić przyjęcia takiego lub podobnego urzędu na najbliższe trzechlecie.

Członka gminy, który bez przyczyn wyżej wyszczególnionych wzdraga się przyjąć niepłatny urząd w zarządzie gminnym lub w radzie gminnej, lub sprawować urząd taki przez trzy lata, lub który uchyla się istotnie od sprawowania tychże urzędów, pozbawić można na czas od 3 do 6 lat wykonywania praw w zarządzie gminnym i Radzie Gminnej oraz pociągnąć na rzecz gminy do świadczeń o $^1/_8$ aż do $^1/_4$ wyższych od świadczeń innych członków gminy.

(Par. 75). Sołtysa i ławników wybiera zgromadzenie Gminne (Rada Gminna) z grona członków gminy na lat trzy. Po trzechletniem piastowaniu urzędu wybrać można dotychczasowego sołtysa na następnych lat sześć.

W gminach liczących więcej niż 2000 mieszkańców, może Rada Gminna uchwalić ustanowienie sołtysa płatnego. Sołtysa płatnego wybiera się na przeciąg lat 12.

Za ścisłe i terminowe wykonanie powyższego zarządzenia robię Pp. sołtysów osobiście odpowiedzialnych.

Wejherowo, dnia 3. 1. 1929 r.

Starosta: (—) Lipski.

OGŁOSZENIA.

Ogłoszenie Magistratu m. Wejherowa

zawierające

Statut Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wejherowa.

Na podstawie § 18 rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 go marca 1928 r. (D. U. R, P. Nr. 44 poz. 424) ogłaszam niniejszem zatwierdzony statut treści następującej:

Statut
Komunalnej Kasy Oszczędności m. Wejherowa w Wejherowie.

I. Organizacja Kasy.

A. Nazwa, siedziba, firma, terytorjalny zakres działania oraz cel kasy.

§ 1.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wejherowa zorganizowana jest pod powyższą nazwą z siedzibą w Wejherowie przez związek Komunalny miasta Wejherowa.

Nazwa powyższa stanowi równocześnie firmę kasy a wymieniony związek jest związkiem poręczającym tej Kasy.

Terytorjalny zakres działania kasy powyższej stanowi obszar miasta Wejherowa.

§ 2.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wejherowa posiada odrębną osobowość prawną i w granicach statutu niniejszego korzysta z uprawnień, przyznanych Komunalnym Kasom Oszczęd-

ności rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13-go kwietnia 1927 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339).

Kasie tej służy prawo otwierania zbiornic oraz prawo otwierania oddziałów na podstawie uchwały stanowiącego organu związku poręczającego i za zgodą władzy nadzorczej.

§ 3.

Zadaniem Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wejherowa jest ułatwić gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt.

§ 4.

Związek Komunalny miasta Wejherowa, jako związek poręczający Kasę, ponosi wobec osób trzecich, odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy. Związek poręczający przyznał tejże Kasie na kapitał zakładowy sumę 50.000 złotych (pięćdziesiąt tysięcy złotych).

B. Skład, sposób wyboru i odwołania tudzież kompetencje organów kasy i jej Komisji Rewizyjnej.

§ 5.

Organami Kasy są:

1. Rada Kasy, jako organ posiadający prawo stanowienia w sprawach Kasy;
2. Zarząd Kasy, jako organ wykonawczy.

§ 6.

Rada Kasy jest ciałem kolegjalnem, składającem się z 5 (pięć) członków. Członkami Rady Kasy mogą być tylko osoby, posiadająco prawo wybieralności do rad miejskich na obszarze Państwa. Członków Rady Kasy wybiera się na lat 4 (cztery), stanowiących organ związku poręczającego. Najmniej trzech członków musi być wybranych z grona organu stanowiącego związku poręczającego, reszta może pochodzić z poza tego grona.

Przewodniczący organu wykonawczego związku poręczającego lub zastępca tego przewodniczącego, o ile są oni równocześnie członkami organu stanowiącego tegoż związku, może być wybrany na przewodniczącego Rady Kasy.

Ustępujący członkowie Rady mogą być ponownie wybrani.

Zmiana składu lub kadencji organu stanowiącego związku poręczającego powoduje równocześnie utratę mandatów u wszystkich członków Rady oraz sprowadza konieczność wyboru nowych członków w miejsce ustępujących.

Ustępujący członkowie powinni pełnić swe obowiązki, aż do czasu ukonstytuowania się Rady w nowym składzie.

§ 7.

Zarząd Kasy stanowi: Kolegjum złożone z trzech członków, powołanych przez Radę Kasy zwykłą większością głosów (§ 12 statutu niniejszego) na okres sześć (6 lat). Przy wyborze głosuje się na każdego członka osobno.

Naczelnik Zarządu wybierany jest przez Radę Kasy równocześnie z powołaniem innych członków Zarządu na ten sam okres czasu jak i inni członkowie zarządu i jest przewodniczącym Zarządu. Równocześnie z wyborem Naczelnika Zarządu następuje w ten sposób wyznaczenia jego zastępcy. Przewodniczący Zarządu jest każdorazowy burmistrz lub jego zastępca.

Członkiem Zarządu może być wybrany płatny dyrektor Kasy.

Co rok ustępuje jeden z wybranych dwoch członków Zarządu, którego pierwszy raz oznacza los.

§ 8.

Równocześnie nie można być członkiem Rady i Zarządu Kasy. W miejsce członka Rady Kasy, który przyjął wybór do Zarządu Kasy, wybiera organ stanowiący związku poręczającego inną odpowiednią osobę (§ 6 statutu niniejszego), na członka Rady, a w miejsce członka Zarządu Kasy, który przyjął mandat członka Rady Kasy wybiera Rada Kasy innego członka do Zarządu.

Członkowie Rady i Zarządu Kasy nie mogą wchodzić w stosunek osobistego dłużnika do Kasy bez specjalnej uchwały Rady Kasy.

§ 9.

Rada Kasy wyraża wolę swoją w formie uchwał.

Uchwałom Rady Kasy zastrzega się przedewszystkiem:

a) ustanawianie regulaminów czynności własnych, jej komisyj oraz czynności Zarządu Kasy,
b) wybór i odwołanie Zarządu Kasy,
c) nabywanie realności celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjuszów (pracowników) Kasy oraz nabywanie i budowę realności dla własnego użytku z kapitału zasobowego,
d) zbywanie i obciążenie majątku Kasy, przyjmowanie na jej rzecz darowizn i zapisów oraz obejmowanie zarządów fundacyj,
e) odstąpienie od sporów prawnych tudzież zatwierdzenie ugód w tych sporach prawnych, ustanawianie zastępców prawnych Kasy,
f) postanawianie o wnioskach, jakie imieniem Kasy mają być przedkładane związkowi poręczającemu w sprawach Kasy, a w szczególności w sprawie otwierania na terytorjum tegoż związku oddziałów i zbiornic, jak również organizowania zakładów zastawniczych (lombardów),
g) ustanawianie zasad co do sposobu zawiadywania i użytkowania majątku Kasy co do administracji wszelkich jej urządzeń, a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów),
h) ustalanie preliminarzy Kasy oraz przyzwalanie na wydatki preliminarzem nieprzewidziane,
i) przyjmowanie do wiadomości sprawozdań Zarządu Kasy, rocznych zamknięć rachunkowych, tudzież bilansów Kasy oraz przedkładanie ich Związkowi poręczającemu (§ 29 statutu niniejszego),
j) postanowienia o użyciu funduszu zasobowego w granicach ustawowych i stawianie wniosków o rozdziale zysków, powstałych z obrotów Kasy,
k) postanawianie w granicach ustalonych sta-

tutem niniejszym o wnioskach Zarządu w sprawie zaciągania pożyczek,

l) ustalanie na wniosek Zarządu dopuszczalnej najwyższej wysokości wkładów, tudzież terminów wypowiadania tychże, oraz wysokości i początku obowiązywania każdoczesnej stopy procentowej, tak w stosunku do dłużnikow Kasy jak i jej wierzycieli, z prawem upoważnienia Zarządu do czynienia w poszczególnych wypadkach odchyleń od ustalonych w powyższym względzie zasad,

ł) ustanawianie regulaminów wewnętrznych oraz instrukcyj dla Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszy) Kasy, obowiązujących również klientelę Kasy co do sposobu załatwiania spraw,

m) udzielenie upoważnień do podpisywania firmy Kasy oraz dokumentów, mocą których kasa zaciąga zobowiązania, wobec osób trzecich, udzielanie pełnomocnictw, upoważniających do zaciągnięcia takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy, jakoteż udzielanie kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów prawa do zastępowania Kasy na zewnątrz w ich zakresie działania, tudzież upoważnień do podpisywania w tym zakresie firmy oraz wspomnianego rodzaju dokumentów,

n) ustalanie rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy oraz wysokości uposażeń, przywiązanych do ustalonych stanowisk, mianowanie płatnych kierowników biur i dyrektorów Kasy,

o) ustanawianie wynagrodzenia stale w Kasie zatrudnionych członków Zarządu Kasy oraz ewentualne przyznawanie renumeracyj dla członków Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy za prace ponadobowiązkowe,

p) postanawianie przepisów służbowych (pragmatyki służbowej) dla pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy oraz ustalanie statutu emerytalnego dla tychże,

r) postanawianie o przepisach dyscyplinarnych dla pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy, określenie władz dyscyplinarnych, tudzież wybór i określenie ich kompetencji,

s) wydawanie opinji i występowanie na wniosek Zarządu z wszelkiemi wnioskami do władz w sprawach Kasy,

t) wystąpienie do organu stanowiącego związku poręczającego wnioskiem o ewentualną likwidację Kasy,

u) ustalenie projektów zmian statutowych,

w) określanie w granicach statutu niniejszego przypadków i warunków, kiedy Zarząd Kasy upoważniony jest wykonać za Radę Kasy prawo stanowienia w sprawach Kasy.

Wykonanie uchwał Rady wymienionych w punkcie c i d nastąpić może po uzyskaniu na to pozwolenia władzy nadzorczej.

§ 10.

Posiedzenie Rady Kasy zwołuje przewodniczący, a w razie przeszkody jego zastępca w miarę potrzeby conajmniej jednak sześć razy na rok.

Rada Kasy musi być nadto zwołana na żądanie organów związku poręczającego, władzy nadzorczej, Zarządu Kasy lub też na pisemny wniosek conajmniej dwóch członków Rady z podaniem spraw, które mają być pomieszczone na porządku dziennym.

Zwołanie Rady Kasy poza przypadkami naglemi nastąpić powinno conajmniej na pięć dni przed terminem posiedzenia, za pomocą pisemnego zaproszenia z podaniem porządku obrad lub też w drodze ustnego zapowiedzenia poposiedzenia.

Zaproszenie pisemne doręczone być powinno za potwierdzeniem odbioru, zapowiedzenie ustne potwierdzone być powinno protokólarnie.

Przewodniczący Rady otwiera i zamyka posiedzenie Rady oraz kieruje jej obradami.

§ 11.

Członkowie Rady Kasy obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenie Rady Kasy, członka, który bez usprawiedliwienia opuścił trzy kolejne, lub pięć choćby niekolejnych posiedzeń Rady Kasy może być pozbawiony mandatu z mocy uchwały organu stanowiącego związku poręczającego na wniosek Rady Kasy. Od tej uchwały nie służy zainteresowanemu prawo odwołania. Poza przypadkami przewidzianemi w § 8 ust. 2 statutu niniejszego i w ustępie powyższym, członkowie Rady Kasy ulegają z samego prawa zawieszeniu w czynnościach oraz tracą mandat w tych samych przypadkach i z temi samemi skutkami, co członkowie organu stanowiącego związku poręczającego Kasy.

Członkowie Rady Kasy sprawują swe czynności bezpłatnie, mogą jednak otrzymać zwrot kosztów podróży i wynagrodze za obecność na posiedzeniach w wysokości djet, przysługujących urzędnikom państwowym VIII stopnia.

§ 12.

Rada Kasy zdolna jest do powzięcia uchwał oraz do dokonywania wyborów, jeżeli na posiedzeniu obecna jest więcej niż połowa statutowej liczby członków Rady.

Wyjątek od powyższej zasady zachodzi w przypadku, gdy idzie o powzięcie uchwał w sprawie:

a) zbycia nieruchomości lub zaciągnięcia pożyczki

b) wniosków o otwarcie na terytorjum związku poręczającego oddziałów i zbiornic jak również o orgranizowanie zakładów zastawniczych (lombardów).

c) ustalenie rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy, oraz wysokości uposażeń, przywiązanych do odnośnych stanowisk,

d) wyboru Zarządu i Komisyj Kasy,

e) mianowanie kierowników biur i dyrektorów Kasy oraz przyznawanie renumeracyj Członkom Zarządu i pracownikom (funkcjonarjuszom) Kasy.

f) ustalenie regulaminów i preliminarzy Kasy,

g) określania przypadków i warunków, kiedy

Zarząd Kasy upoważniony jest wykonać za Radę Kasy prawo stanowienia w sprawach Kasy,

h) uchwalenie projektów zmian statutowych.

W każdym z powyższych przypadków Rada Kasy może powziąć uchwałę większością ³/₄ obecnych, jeżeli na posiedzeniu jest conajmniej ⁴/₅ członków Rady. O ile na 2-ch kolejno zwoływanych posiedzeniach nie stawi się wymagana ilość członków Rady — Naczelnik Zarządu Kasy powinien o tem zawiadomić związek poręczający, którego organ wykonawczy może spowodować zwołanie ponownego posiedzenia z tym samym porządkiem obrad. Do ważności uchwał zwołanego w ten sposób posiedzenia wystarczy obecność więcej niż połowy statutowej liczby członków Rady.

§ 13.

Uchwały Rady Kasy zapadają większością głosów członków biorących udział w głosowaniu.

W razie równości głosów wniosek upada, w razie równości głosów przy wyborach, rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego.

Głosowanie jest jawne. Na żądanie dwóch obecnych musi być zarządzone głosowanie imienne lub tajne. Przy wyborach oraz sprawach personalnych głosowanie jest tajne.

§ 14.

Członek Rady Kasy powinien wstrzymać się od głosowania we wszystkich sprawach, w których jest osobiście zainteresowany.

Jeżeli Rada Kasy z powyższego powodu stanie się niezdolną do powzięcia uchwał, natenczas uchwałę Rady Kasy zastąpi uchwała organu stanowiącego związku poręczającego.

Członkowie Zarządu Kasy obowiązani są uczestniczyć w posiedzeniach Rady Kasy. Na posiedzeniach tych służy im głos doradczy poza koleją mówców.

Pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy mogą być powoływani na posiedzenia Rady Kasy celem udzielenia potrzebnych wyjaśnień względnie referowania spraw.

§ 15.

Rada Kasy może do poszczególnych spraw wybrać ze swego grona komisje. Na posiedzeniach tych komisyj przewodniczy przewodniczący Rady lub jego zastępca. W przypadkach, gdy chodzi o sprawy osobiste tych ostatnich, lub wymienieni zrzekną się przewodnictwa, komisja wybiera ze swego grona przewodniczącego.

§ 16.

Z każdego posiedzenia Rady Kasy spisuje się protokół. Do protokółu wpisuje się nazwiska obecnych na posiedzeniu, przewodniczącego, piszącego protokół, członków Rady, członków Zarządu Kasy, pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownem brzmieniu z podaniem liczby głosów: „za i „przeciw", oraz liczby wstrzymujących się od głosowania a przy wyborach liczbę głosów, oddanych na poszczególnych kandydatów, wreszcie nazwiska członków Rady, którzy nie usprawiedliwili swego nieprzybycia na posiedzenie.

Protokół, który sporządza się w toku posiedzenia, powinien być najpóźniej na następnem posiedzeniu Rady Kasy odczytany i przyjęty oraz podpisany przez przewodniczącego przez piszącego protokół oraz przez jednego członka Rady.

§ 17.

Do zakresu działania Zarządu Kasy należy przedewszystkiem:

a) zarządzenie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu niniejszego przepisów ustanowionych przez Radę Kasy:

b) kierownictwo administracją Kasy oraz nadzór nad administracją jej osobistych urządzeń, a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów).

c) sporządzenie preliminarza przychodów i rozchodów Kasy, przedstawiania Radzie Kasy rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy.

d) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy.

e) nadzór zwierzchni nad pracownikami (funkcjonarjuszami) Kasy oraz nad prowadzeniem rachunkowości Kasy,

f) staranie się o należyte użycie wkładów i odpowiednie ich ulokowanie, jakoteż o należyty obrót pieniędzy i prowadzenie wszystkich operacyj Kasy z zachowaniem statutu i przepisów obowiązujących.

g) mianowanie pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe w tych przypadkach, w których to mianowicie nie jest zastrzeżone Radzie, jakotoż przyjmowanie i oddalanie pracowników kontraktowych,

h) stanowienie uchwał w sprawach kasy z upoważnienia Rady Kasy w przypadkach i warunkach, określonych wewnętrznym porządkiem (regulaminem) czynności Kasy,

i) wyznaczenie dni i godzin przyjmowania klientów oraz urzędowania dla Zarządu i pracowników Kasy.

j) przygotowanie wniosków na posiedzenie Rady Kasy i wykonanie jej uchwał,

k) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym jej organom wyraźnie nie zastrzeżonym.

§ 18.

Naczelnik i członkowie Zarządu Kasy obowiązani są dochować tajemnicy co do prowadzenia interesów, stosunków kredytowych i sposobu wytwórczości zawodowej klijentów Kasy.

Do członków Zarządu, sposobu obradowania, stanowienia uchwał i odbywania posiedzeń mają odpowiednie zastosowania odnośne przepisów §§ 10—16 statutu niniejszego. Powołanie na urząd członków Zarządu wymaga zatwierdzenia ze strony organu wykonawczego związku poręczającego.

§ 19.

Kierownictwo bieżących czynności Kasy sprawuje Naczelnik Zarządu Kasy wzgl. jego zastępca. Jest on równocześnie naczelnym zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy.

Naczelnikowi Zarządu Kasy służy do dni trzech prawo sprzeciwu co do uchwał Rady i Zarządu i prawo wstrzymania wykonania zarządzeń tych organów w przypadkach następujących:

a) gdy organa te przekroczą swoje kompetencje,

b) gdy uchwała odnośna stoi w sprzeczności z interesem Kasy wzgl. związku poręczającego z obowiązkiem niezwłocznego zwrócenia się w tych sprawach o decyzję do Rady Miejskiej.

Naczelnik Zarządu zastępuje Kasę na zewnątrz wobec urzędów publicznych i osób trzecich, prowadzi w jej imieniu korespondencję i podpisuje za nią pisma, dokumenty i ogłoszenia.

Pisma Kasy, oraz dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich jak niemniej pełnomocnictwa upoważniające do zaciągnięcia takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy, muszą być prócz tego podpisane przez jednego upoważnionego do tego przez Radę członka Zarządu Kasy i opatrzone pieczęcią Kasy.

Na zasadzie uchwały Rady Kasy Zarząd Kasy może aż do odwołania kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów udzielić prawo do zastępowania Kasy na zewnątrz w ich zakresie działania. Prawem tem można również objąć upoważnienie do podpisywania w tym zakresie firmy Kasy oraz dokumentów, z których ma powstać obowiązek prawny Kasy. W tym ostatnim przypadku koniecznym jest jednak zawsze podpis Naczelnika Zarządu lub jego zastępcy.

Kierownictwo technicznych czynności Kasy sprawuje odpowiedzialny pracownik Kasy z tytułem Dyrektora Kasy.

Jest on równocześnie bezpośrednim przełożonym służbowym pracowników Kasy.

§ 20.

Pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy nie mogą być członkami Rady Kasy ani Komisji Rewizyjnej Kasy. — Nie mogą oni wchodzić w stosunek osobistego dłużnika do Kasy, ani też poręczycieli.

Przepis ustępu pierwszego art. 18 statutu niniejszego ma również do pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy odpowiednie zastosowanie.

Prawa i obowiązki pracownika (funkcjonarjusza) Kasy określają przepisy służbowe i uposażeniowe, wydane przez Radę Kasy.

§ 21.

Związek poręczający sprawuje kontrolę nad kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegjalnym i składa się z 3 członków, których wybiera i odwołuje organ stanowiący związku poręczającego.

W skład Komisji Rewizyjnej nie mogą wchodzić członkowie Rady ani Zarządu Kasy, ani też pracownicy (funkcjonarjusze) Kasy, natomiast mogą być do tej Komisji powoływane nie wchodzące w skład organów lub personelu pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy osoby z pośród lub z poza organu stanowiącego związku poręczającego a to bądź z głosem stanowczym, jako jej członkowie, bądź też z głosem doradczym, jako jej asesorzy.

Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pozostawać w stosunku osobistego dłużnika do Kasy bez specjalnej uchwały organu stanowiącego związku poręczającego.

Przepisy ustępu 3 § 11 statutu niniejszego odpowiednio obowiązują również członkowie Komisji Rewizyjnej. Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej jest prezes, wyznaczony przez organ stanowiący związku poręczającego przy wyborach Komisji. Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają większością głosów pełnej liczby jej członków. Do ważności zaś uchwał niezbędną jest obecność 2 członków Komisji Rewizyjnej. Uchwały te powinne być protokółowane. Protokół podpisuje przewodniczący i jeden z członków Komisji Rewizyjnej.

Pozatem do członków Komisji Rewizyjnej, do obrad i posiedzeń tej Komisji mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 10, 11, 14, ust. 1, 2 i 4 i § 16 statutu niniejszego.

§ 22.

Obowiązkiem Komisji Rewizyjnej jest zbadanie rocznego sprawozdania z działalności Kasy i zamknięcia rachunków Kasy, złożonego związkowi poręczającemu przez Radę Kasy, a nadto sprawdzanie stanu Kasy przynajmniej raz na kwartał.

Tok i sposób dokonywania rewizji określa osobny porządek (regulamin) czynności uchwalony przez organ stanowiący związku poręczającego.

Komisja Rewizyjna uprawniona jest też przeprowadzić niespodziewane rewizje Kasy oraz wszelkich jej urządzeń,a w szczególności jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów).

W celu wykonania powyższych czynności wolno Komisji Rewizyjnej żądać od Rady i Zarządu Kasy, jej oddziałów zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) wszelkich potrzebnych wyjaśnień, aktów, ksiąg kasowych, zapisów i dowodów, oraz zwiedzać i zbadać wszelkie urządzenia Kasy.

Ze swych czynności składa Komisja Rewizyjna sprawozdanie organowi stanowiącemu związku poręczającego, przesyłając jednocześnie odpisy organowi wykonawczemu tegoż związku przy dołączeniu odpisów dla Rady i Zarządu Kasy.

§ 23.

Ogłoszenia Kasy wywieszane będą na widok publiczny w lokalu urzędowym Kasy oraz jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) — jako też w lokalu urzędowym jej związku poręczającego, a nadto w Oręd. Urzęd. pow. Morskiego.

II. Majątek i Fundusze Kasy.

§ 24.

Majątek Kasy stanowi majątek osobny, oddzielony prawnie od majątku związku poręczającego i osobno administrowany. Majątkiem tym odpowiada Kasa za zobowiązania, jakie jako osoba prawna zaciągnęła względem wkładów i innych wierzycieli.

Fundusze, należące do majątku Kasy lub jej powierzone, nie mogą być łączone z funduszami związku poręczającego i powinne być odrębnie administrowane.

§ 25.

Kasa jest obowiązana posiadać względnie zebrać fundusz zasobowy przeznaczony przedewszystkiem na pokrycie ewentualnych strat Kasy.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych zysków Kasy, mogą też być przeznaczone na fundusz zasobowy bezzwrotne dotacje związku poręczającego, zapisy itd.

Fundusz zasobowy gromadzić należy do czasu, póki wraz z narosłemi procentami osiągnie wysokość co najmiej 10 proc. sumy wkładów oszczędnościowych. W tej wysokości powinien fundusz ten być nadal utrzymywany.

Gdy fundusz zasobowy wynosić będzie więcej, niż 5 proc. wkładów oszczędnościowych to połowa zysków Kasy może cyć użyta na cele użyteczności publicznej. Jeżeli fundusz wynosi 10 proc. wkładów, to zyski Kasy mogą być w całości użyte na cele użyteczności publicznej.

Dla określenia wysokości funduszu zasobowego miarodajną jest w obu powyższych przypadkach suma wkładów oszczędnościowych z tego roku obrachunkowego, w którym ta suma była najwyższa, licząc od dnia zatwierdzenia statutu niniejszego.

Na podstawie uchwały Rady Kasy i za pozwoleniem władzy nadzorczej może Kasa nabywać i budować z funduszu zasobowego realności dla własnego użytku. Pozatem fundusz zasobowy lokowany może być tylko w sposób przewidziany w § 46 punktach 1—4 oraz 10 statutu niniejszego, przyczem o wyborze tych sposobów lokaty decyduje Rada Kasy.

§ 26.

Dla zabezpieczenia funduszu zasobowego powinna Kasa posiadać względnie utworzyć nadto osobny fundusz wyrównawczy na pokrycie ewentualnych strat kursowych, wynikłych z obliczenia kursu walorów, znajdujących się jako część stanu czynnego w funduszach Kasy.

Fundusz wyrównawczy tworzy się (uzupełnia się) wyłącznie z wykazanych księgami zwyżek kursowych. Przy obliczeniu w myśl poprzedniego § procentowej wysokości funduszu zasobowego w stosunku do sumy wkładek oszczędnościowych, fundusz ten nie może być policzany.

§ 27.

Na zabezpieczenie poszczególnych swych operacji, jako też na własne cele inwestycyjne uprawniona jest Kasa stworzyć również inne fundusze specjalne.

Przepis o lokacie funduszu zasobowego ma odpowiednie zastosowanie także i do powyższych funduszów.

§ 28.

Rokiem obrachunkowym Kasy jest rok kalendarzowy.

Rachunkowość swoją prowadzi Kasa według systemu księgowości podwójnej. Rachunkowość kapitału zakładowego, funduszu zasobowego i funduszu wyrównawczego prowadzoną ma być oddzielnie.

Sposób wykonywania bieżącego nadzoru organów Kasy nad czynnościami i rachunkowością Kasy określa porządek (regulamin) czynności, uchwalony przez Radę Kasy.

§ 29.

Najpóźniej w ciągu 3 miesięcy po upływie roku obrachunkowego Zarząd Kasy powinien złożyć Radzie Kasy sprawozdanie s działalności Kasy za bezpośrednio ubiegły rok rachunkowy wraz z bilansem majątku Kasy i funduszów jej powierzonych, oraz zamknięcie rachunkowe wszelkich przychodów i rozchodów Kasy.

Sprawozdanie to wraz z bilansem oraz zamknięcie rachunków należy po przyjęciu ich przez Radę Kasy przesłać najpóźniej do 4 miesięcy, licząc od dnia ukończenia się roku obrachunkowego, organowi wykonawczemu związku poręczającego, celem powzięcia co do nich uchwały przez organ stanowiący tegoż związku.

W bilansie i zamknięciu rachunkowem walorów, mające obieg na giełdzie, powinny figurować według kursu ostatniego dnia roku obrachunkowegd a te walory, które nie mają takiego obiegu, podług kursu walorów podobnych lub podług ich wartości rynkowej. Inne objekty należy wykazywać w wartości nie przekraczającej kosztów nabycia. Należności wątpliwe należy zapisać na straty.

Sprawozdanie z działalności wraz z bilansem i projektem rozdziału zysków, oraz zamknięcie rachunkowe powinny być przedkładane corocznie władzy nadzorczej w ciągu 1-go miesiąca po uznaniu ich przez organ stanowiący związku poręczającego, oraz podane do wiadomości publicznej w sposób przepisany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego).

§ 30.

Kasa obowiązana jest przechowywać księgi wkładek oszczędnościowych przez cały czas swego instnienia, inne księgi przez lat 10, natomiast można zniszczyć spłacone książeczki oszczędnościowe i inne zapiski z 5 lat wstecz.

Okresy powyższe liczą się od daty odnośnych kwitów, zapisków względnie roku zamknięcia rachunków i ksiąg oraz od daty ostatniego wpisu, uskuteczninanego na książeczce.

III. Operacje Kasy.

§ 31.

Kasa uprawniona jest do dokonywania tylko tych rodzajów operacyj, które wyszczególnione są w statucie nin.

Firma i sam zakład Kasy, jakoteż firma (nazwa) jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz same te urządzenia nie mogą być przedmiotem ani operacji Kasy ani też żadnych tranzakcji ze strony związku poręczającego.

A. Operacje bierne.

§ 32.

Kasa przyjmuje wkłady oszczędnościowe na książeczki oszczędnościowe, które mogą być wystawione na okaziciela lub na imienne oznaczenie osoby.

Książeczka oszczędnościowa może opiewać tylko na gotówkę i stanowi dowód posiadania w Kasie wierzytelności w wysokości każdoczesnego jej salda.

Kasa przyjmuje wkłady od osób fizycznych i prawnych nietylko na ich własny rachunek, lecz także na rachunek osób trzecich.

§ 33.

Kasa nie jest obowiązana przyjmować na książeczki oszczędnościowe wkładów poniżej jednego złotego.

Dopuszczalną najwyższą kwotę wkładu na książeczkę oszczędnościową ustala Rada Kasy (9 ust. 2 § p. 1 statutu niniejszego).

Kasa nie jest obowiązana przyjmować wkładek oszczędnościowych w następujących przypadkach:

a) gdy wkładka nie dosięga dopuszczalnej najniższej kwoty wkładki, lub sama wzgl. łącznie z poprzedniemi przekracza ustanowioną tym statutem kwotę najwyższą wkładów.
b) gdy chodzi o wystawienie książeczki oszczędnościowej na obcą walutę,
c) gdy zgłaszane przez wkładcę warunki uzna za niezgodne dla siebie,
d) gdy niema widoków na odpowiednie ulokowanie funduszu wkładowego,
e) gdy wkładca już raz dopuścił się nadużycia zaufania Kasy,
f) gdy Kasa stoi przed likwidacją.

§ 34.

Kasa uprawniona jest wypuszczać znaczki oszczędnościowe w cenie niższej od oznaczonej powyżej najniższej kwoty wkładów, oraz przyjmować te znaczki, jeżeli razem złączone dają kwotę przewidzianego powyżej wkładu najniższego. Może również Kasa rozdzielać skarbonki oszczędnościowe i złożone w nich kwoty przyjmować na warunkach wyżej wymienionych jako wkłady na książeczki oszczędnościowe.

Jeżeli wkład, złożony na poszczególną książeczkę osięgnie ustaloną przez Radę Kasy kwotę najwyższą, natenczas nie może on być zwiększony przez nowe wpłaty, lecz tylko przez kapitalizowanie się procentów.

§ 35.

Wkładki oszczęduościowe księguje kasa na tego, na kogo książeczka oszczędnościowa jest wystawiona.

Na pierwszej stronie książeczki oznacza się numer otworzonego w kasie rachunku, datę wystawienia książeczki i zapis o ewentualnych zastrzeżeniach, a jeżeli książeczka wystawiona jest na imiennie oznaczoną osobę, także nazwisko i imię tej osoby.

Za każdą książeczkę oprawiony jest wyciąg statutu niniejszego, dotyczący wkładów oszczędnościowych.

Książeczkę oszczędnościową wystawia Kasa w sposób przepisany dla dokumentów, z których powstaje zobowiązanie Kasy (ust. 3 statutu niniejszego).

W braku odmiennego zastrzeżenia każda suma, wpłacona na książeczkę, jest w stosunku do Kasy wierzytelnością tego, na kogo książeczka jest wystawiona. Każdy wpis lub zastrzeżenie w książeczce oszczędnościowej stwierdzony powinien być poza podpisem kasjera, także przez podpis dyrektora Kasy lub urzędnika, upoważnionego przez Zarząd do podpisywania wpisów wzgl. zastrzeżeń w tych książeczkach.

Zapisków lub zastrzeżeń osób prywatnych w książeczkach Kasa nie jest obowiązana uwzględniać, choćby nawet pochodziły od wkładcy lub osoby, uprawnionej do podejmowania wypłat. Omyłki skreśla się z pisemnem potwierdzeniem na książeczce skreślenia w sposób dla wpisów obowiązujący.

§ 36.

Do umownego przeniesienia wierzytelności, wynikających z książeczki oszczędnościowej, nawet na imiennie oznaczoną osobę wystawionej, wystarcza wręczenie tej książeczki nabywcy wierzytelności, i całkowita lub częściowa wypłata wierzytelności, może nastąpić za przedstawieniem książeczki, przyczem Kasa nie ma obowiązku badać legalności posiadania książeczki, przedstawionej do wypłaty, o ile wypłaty nie uzależnione od pewnych określonych w tym względzie warunków lub o ile utrata książeczki nie została przedtem zgłoszona w Kasie.

O ile chodzi o książeczki, wystawiane na imiennie oznaczoną osobę bez zastrzeżeń co do osób uprawnionych do podnoszenia wkładów, uważa się każdego przedstawiającego książeczkę do wypłaty za prawnego pełnomocnika tej osoby, na którą książeczka jest wystawiona.

§ 37.

Wpłaty mogą być uskutecznione również bez przedkładania książeczki oszczędnościowej, a mianowicie drogą przekazów pocztowych, listów pieniężnych, czeków i t. p. Wpisania do książeczki oszczędnościowej uskutecznionych w powyższy sposób wpłat, dokonywa Kasa przy najbliższem przedkładaniu książeczki oszczędnościowej.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić w drodze pocztowej na koszt i ryzyko wkładcy, tylko za poprzedniem nadesłaniem Kasie książeczki, podaniem sposobu przekazania wypłaty, oraz adresem wkładcy względnie osoby, na ręce której wypłata ma nastąpić, i za wyraźnym wskazaniem, w jaki sposób i do czyich rąk książeczka ma być zwrócona, lub też czy ma zostać zatrzymana do rozporządzenia wkładcy. Wypłata może być dokonana w powyższy sposób na polecenie wkł. do rąk osoby trzeciej tylko wtedy, jeżeli odpowiednio do polecenia wypłaty się wylegitymuje i jeżeli osnowa zastrzeżeń w księdze zastrzeżeń (§ 38 statutu

niniejszego) co do odnośnego wkładu wypłacie takiej się nie sprzeciwia.

Kasa upoważniona jest do potrącenia z wkładu poniesionych przez siebie kosztów pocztowych.

Przy wypłacaniu całego kapitału wraz z procentami Kasa książeczkę oszczędnościową zatrzymuje i kasuje.

§ 38.

Jeżeli wypłatę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, uzależniono od pewnych określonych warunków, to Kasa musi o tem zapisać do książeczki oszczędnościowej odpowiednie zastrzeżenie. Wypłaty wierzytelności z takich książeczek można uskutecznić tylko ściśle według osnowy zastrzeżenia.

Łączenie kilku warunków równocześnie jest dopuszczalnem, o ile warunki te wzajemnie się nie wyłączają i nie są sprzeczne ze sobą a określone są w sposób wykluczający wątpliwość co do sposobu ich dopełnienia. Zastrzeżenia nie mogą się sprzeciwiać przepisom obowiązujących ustaw.

Zastrzeżone warunki mogą wychodzić zarówno od Kasy, jak i od wkładcy i na warunki te musi się zgodzić zarówno Kasa jak i wkładca.

Wypłata wkładów z książeczek, uwarunkowanych zastrzeżeniami, dokonywaną być może tylko zgodnie z osnową zastrzeżeń. Zastrzeżenie można zmienić lub wycofać. Zapisy o zastrzeżeniach, ich zmianie lub cofnięciu należy uwidoczniać nietylko w samej książeczce, lecz także w odnośnej księdze wkładów, pełną zaś osnowę zastrzeżenia należy wpisać do specjalnej księgi zastrzeżeń, przechowywanej pod zamknięciem.

§ 39.

Jeżeli między niniejszą Kasą a innemi Komunalnemi Kasami oszczędności i gminnemi kasami pożyczkowo-oszczędnościowemi dojdzie do skutku porozumienie co do wzajemnego przyjmowania wkładów i dokonywania wypłat na wystawione przez siebie książeczki oszczędnościowe, natenczas dojście do skutku takiego porozumienia obowiązany jest Zarząd Kasy podać do publicznej wiadomości w sposób, przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego).

§ 40.

Ustalony przez Radę Kasy procent od wkładów, o ile wkładca nie zażąda wypłaty odsetki, dolicza się do tychże wkładów, o ile zaś tej wypłaty zażąda, wypłaca się corocznie z upływem roku lub zależnie od umowy zawartej z wkładcą.

Bieg procentów rozpoczyna się dnia następnego po dniu wpłaty i liczy się do dnia poprzedzającego dzień wypłaty.

Oprocentowanie książeczek może być różne w zależności od terminu wypowiedzenia wkładu lub też od zgłoszonych zastrzeżeń albo innego uwarunkowania wypłaty wkładu.

Wysokość i początek obowiązywania ustalonej stopy procentowej od wkładów, jakoteż warunki ewentualnych premij i rozlosowywania nagród Kasa podaje do publicznej wiadomości w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego).

§ 41.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej może nastąpić nawet w przypadkach egzekucji tylko za jej przedstawieniem.

Wstrzymanie wypłaty wkładów z książeczki oszczędnościowej nastąpić może w przypadkach i w sposób przewidziany w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie Kasy.

§ 42.

W myśl art. 20 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. Nr. 38 poz. 339) wkłady na książeczki oszczędnościowe Kasy, rządzącej się statutem niniejszym, posiadają charakter funduszów, ulokowanych z bezpieczeństwem prawnem (pupilarnem).

Książeczki oszczędnościowe tej Kasy w myśl art. 20 ust. 2 powyższego rozporządzenia będą przyjmowane przez państwowe względnie komunalne władze, urzędy i zakłady jako wadja przy wszelkich przetargach, jako kaucje akcyzowe i celne, jako kaucje przy zawieraniu umów oraz jako zabezpieczenia pieniężne z innych tytułów wymagane.

Jako wadja i kaucje, składane władzom państwowym, względnie komunalnym urzędom i zakładom, nie mogą być przyjmowane książeczki oszczędnościowe opatrzone zastrzeżeniami.

§ 43.

W razie utraty książeczki oszczędnościowej, unieważnienie jej i wydanie duplikatu może nastąpić po przeprowadzeniu postępowania, przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie Kasy, duplikat książeczki może jednak być wydany już po upływie 6-ciu miesięcy od daty pierwszego ogłoszenia o jej utracie.

Zgubienie, zniszczenie lub inną utratę książeczki oszczędnościowej, może jej posiadacz zgłosić piśmiennie lub ustnie bezpośrednio w zakładzie głównym Kasy lub jej oddziale względnie zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano. Zgłoszenie powyższe obowiązuje Kasę dopiero od chwili doręczenia jej dowodu sądowego o wdrożeniu postępowania, przewidzianym w przepisach o umorzaniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie Kasy.

Wydanie duplikatu oraz wypłaty wkładów lub procentów po upływie sześciu miesięcy od ogłoszenia o utracie książeczki, a przed uznaniem jej za nieważną, nastąpić może na odpowiedzialność Kasy tylko do rąk tej osoby, która jest uprawniona do rozporządzenia wkładem.

Duplikat wystawia się na saldo książeczki pierwotnej.

§ 44.

Przedawnienie wierzytelności z tytułu niepodniesionych z kasy wkładów oszczędnościowych, jako też skapitalizowanych procentów od takich wkładów następuje z upływem lat trzydziestu od dnia dokonania ostatniego wkładu lub ostatniej wypłaty, względnie od dnia dopisania po raz ostatni przez Kasę procentów na książeczce oszczędnościowej.

Bieg trzydziestoletniego przedawnienia w tych przypadkach gdzie chodzi o wkłady z odręczoną lub wstrzymaną wypłatą względnie dotknięte za-

kazem sądowym lub płatne za określonym z góry terminem wypowiedzenia, nie może w stosunku do części wkładu, dotkniętej powyższemi ograniczeniami, rozpocząć się przed przywróceniem prawa do rozporządzenia wkładem, względnie przed upływem terminu określonego dla wypowiedzenia.

W stosunku do książeczek oszczędnościowych, wystawionych na imię osoby, niewłasnowolnej, o ile o tem w książeczce było zapisane odpowiednie zastrzeżenie, bieg przedawnienia nie może się rozpocząć przed uzyskaniem własnowolności przez wspomnianą osobę.

Lista wierzytelności, ulegających przedawnieniu, podaną będzie na sześć miesięcy przed upływem okresu przedawnienia do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 niniejszego statutu). W ciągu powyższego okresu osoby, uprawnione do rozporządzenia odnośnemi wierzytelnościami, mogą żądać wypłaty tych wierzytelności względnie prosić o ich dalsze utrzymywanie na rachunku Kasy.

Przedawnione wierzytelności przelewa Kasa na fundusz zasobowy.

§ 45.

Kasie przysługuje prawo wypowiedzenia wierzytelności. Wypowiedzenie wkładu poszczególnemu wkładcy może być dokonane ustnie z zaznaczeniem tego w książeczce oszczędnościowej lub też przez zawiadomienie pisemne.

Wypowiedzenie wkładów może nastąpić także przez podanie go do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 23 statutu niniejszego). Wierzytelności także mogą być złożone do depozytu sądowego, jeżeli nie zostaną podniesione w następujących przypadkach:

a) jeżeli nie będą podniesione w terminie naznaczonym w zawiadomieniu, ogłoszeniu lub wezwaniu,
b) jeżeli w odpowiedzi sposób nie stanie się zadość warunkom ustalonym przez właściwe organy Kasy.

Takie złożenie wspomnianych wierzytelności jest równoznzczne z ich wypłaceniem. Od wkładów wypowiedzianych Kasa z upływem terminu wypowiedzenia nie ma obowiązku płacić lub doliczać dalsze procenty.

B. Operacje czynne.

§ 46.

Kasa uprawniona lest:

1. nabywać polskie państwowe papiery procentowe, listy zastawne i obligacje banków państwowych, akcje Banku Polskiego, tudzież listy zastawne krajowych towarzystw kredytu długoterminowego, emitowane za zabezpieczeniem prawnem (pupilarnem), obligacje związków komunalnych i komunalnych instytucji kredytowych tudzież banków gwarantowanych przez związki komunalne, oraz udziały (akcje wspólnych komunalnych instytucyj kredytowych),
2. udzielać pożyczek pod zastaw papierów, oznaczonych w punkcie 1), najwyżej do wysokości $^3/_4$ ich wartości kasowej, a nie wyżej ich wartości nominalnej, oraz pod zastaw wystawionych przez siebie książeczek oszczędnościowych,
3. udzielać na hipoteki miejskich i wiejskich nieruchomości terminowych pożyczek oprocentowanych i prawnie (pupilarnie) zabezpieczonych, z zastrzeżeniem dla Kasy prawa przedterminowego odbioru, a dla dłużnika przedterminowej spłaty pożyczki za poprzednim conajmniej półrocznem wypowiedzeniem oraz z tem zastrzeżeniem, że budynki nieruchomości, obciążonej pożyczką Kasy przez cały czas obciążenia będą ubezpieczone od ognia na warunkach poniżej w § 47 statutu niniejszego osobno określonych,
4. nabywać wierzytelności hipoteczne, zabezpieczone w sposób określonym dla pożyczek w punkcie 3,
5. udzielać na cele budowlane w granicach hipotecznego zabezpieczenia ewikcji kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50% wartości rzeczywiście wykonanych robót,
6. udzielać spółdzielniom zorganizowanym na zasadach ustawy z dnia 29-go października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111. poz. 733) oraz późniejszych przepisów, ustawę powyższą zmieniających, kredytu do wysokości sumy udziałów członkowskich oraz własnych funduszów spółdzielni pod warunkiem, iż członkowie spółdzielni przyjmą poza swemi udziałami, jednakże w stosunku do ich wysokości, odpowiedzialności, z własnych majątków za kredyt, otwarty spółdzielni przez Kasę.
7. udzielać pożyczek za zobowiązaniami pisemnemi (skryptami dłużnemi) lub za wekslami, jeżeli obok wystawcy przyjmą solidarną z nim odpowiedzialność conajmniej dwie osoby, zapewniające terminową spłatę całej pożyczki.
8. dyskontować weksle, zaopatrzone przynajmniej w dwa podpisy, zapewniające terminowe wykupienie weksla.
9. dyskontować, nie wcześniej jednak, jak na sześć miesięcy przed terminem płatności,
   a) książeczki oszczędnościowe wystawione z zastrzeżeniem terminowem przez publiczne kasy oszczędności, a mianowicie przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Pocztowa Kasa Oszczędności, Polski Bank Komunalny w Warszawie, Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu, wszystkie Komunalne Kasy Oszczędności i wszystkie gminne kasy pożyczkowe oszczędnościowe,
   b) wypowiedzenie i wylosowanie papiery procentowe wymienione w punkcie 1) niniejszego paragrafu,
   c) kupony od wymienionych w punkcie 1) papierów procentowych.
10. umieszczać z zastrzeżeniem zwrotu na każde żądanie lub za wypowiedzeniem wolną gotówką,
   a) na rachunkach żyrowych i czekowych w państwowych i komunalnych instytu.

cjach kredytowych, tudzież w Banku Polskim,

b) w asygnatach kasowych, Banku Gospodarstwa Krajowego,

c) jako wkład oszczędnościowy w Pocztowej Kasie Oszczędności, w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Państwowych Bankach Rolnych i w Komunalnych Kasach Oszczędności.

1. udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych za gwarancję Państwa za zastrzeżeniem dla Kasy prawa przedterminowego odbioru pożyczki za poprzedniem conajmniej półrocznem wypowiedzeniem.

2. udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych związkowi poręczającemu do wysokości 10% wkładów oszczędnościowych, zakup obligacji tegoż związku uważać należy za udzienie mu pożyczki.

§ 47.

Budynki nieruchomości, obciążonej pożyczką udzieloną przez Kasę, w myśl punktu 3-go § 46 niniejszego statutu, powinny być przez cały czas obciążenia ubezpieczone od ognia.

a) w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (b. Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie) lub w komunalnych ubezpieczalniach wojewódzkich na sumę przewyższającą conajmniej o 20 proc. kwotę udzielonej pożyczki powinna mieścić się cała w wolnej od długó części pierwszych $^3/_4$ części ubezpieczonej wartości nieruchomości,

b) w prywatnych zakładach wzajemnych ubezpieczeń w obrębie Rzeczypospolitej poręczonych przez związki publiczno-prawne, na sumę przewyższającą conajmniej o 30 proc. kwotę udzielonej pożyczki, przyczem kwota tej pożyczki powinna mieścić się cała w wolnej od długów części — pierwszych $^2/_3$ części ubezpieczonej wartości nieruchomości.

Jeżeli wartość ubezpieczona, czy to skutkiem pogorszenia się stanu budynków, czy spadku wartości realności, czy też z innych przyczyn, wynosi więcej niż rzeczywista wartość szacunkowa nieruchomości w czasie udzielonej pożyczki, należy stawki powyższe policzyć od wartości szacunkowej. Szacunku dokonać może kasa, komisyjnie przez właściwe do tego organa fachowe. Wymiar pożyczki od wartości szacunkowej nie uchyla warunku co do obowiązku ubezpieczenia budynków od ognia.

Odstąpienie od powyższych zasad wymaga zezwolenia władzy nadzorczej.

§ 48.

Kasa obowiązana jest posiadać względnie umieścić w posiadających bezpieczeństwa prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procentowych lub w papierach przez Państwo gwarantowanych conajmniej 3 proc. ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, jeżeli ta suma przewyższa 200.000 zł. Przy obliczaniu tego procentu nie wlicza się do podstawy wymiaru zwaloryzowanych wkładów przedwojennych.

Kasa może tylko o tyle pozbywać przepisanego zasobu w powyższych papierach, o ile to jest konieczne do spłaty wkładów.

Pozbywane mogą być wtedy, najpierw tylko papiery przez Państwo gwarantowane, a dopiero, gdyby zasób tychże został wyczerpany, posiadające bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskie państwowe papiery procentowe.

Nadto fundusze zasobowe Kasy, o ile nie są już umieszczone w nieruchomościach, powinny w 20 proc. swej wysokości względnie nadwyżki ponad lokatę w nieruchomości umieszczane być w wymienionych wyżej papierach. W razie zamiaru nabycia lub budowy własnego gmachu lub potrzeba pokrycia straty Kasa może papiery wartościowe, stanowiące lokatę funduszu zasobowego, pozbyć lub zastawić.

§ 49.

Kasa obowiązana jest prowadzić rejestr imienny dłużników i poręczycieli (solidarnych współdłużników) z uwidocznieniem zobowiązań, zaciągniętych przez tychże na własny rachunek, czy też drogą poręczeń w Kasie.

Członków Zarządu Kasy nie wolno bez zezwolenia Rady Kasy przyjmować jako poręczycieli.

§ 50.

Poza operacjami czynnemi, o których mowa w § 46 statutu nin., może Kasa po uzyskaniu na to pozwolenia władzy nadzorczej:

1) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych.

a) związkowi poręczającemu do wysokości ponad 10%, nie wyżej jednak jak 20% wkładów oszczędnościowych, przyczem zakup obligacji związku poręczającego uważać należy za udzielenie mu pożyczki,

b) innym związkom komunalnym i innym związkom prawno-publicznym, o ile na podstawie obowiązujących ustaw związki te są uprawnione do zaciągnięcia takich pożyczek i do pobierania bądź to samoistnych danin, bądź dodatków do podatków państwowych.

c) fundacjom i posiadającym osobowość prawną komunalnym zakładom zastawniczym (lombardom).

2) umieszczać rozporządzalne fundusze za zgodą związku poręczającego w instytucjach kredytowych przez Kasę założonych lub przez ten związek poręczonych.

Fundusze Kasy mogą być używane w sposób, przewidziany w paragrafie niniejszym i punkcie 12-tym paragrafu 46 statutu niniejszego, najwyżej do wysokości 30 proc. ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych.

§ 51.

Kasa może dla własnego użytku nabywać lub budować realności, ale tylko z kapitału zasobowego na podstawie uchwały Rady Kasy i za zezwoleniem władzy nadzorej, może ona również na podstawie uchwały Rady Kasy nabywać realności, celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjuszów Kasy, wreszcie jest Kasa uprawniona nabywać na licytacji nieruchomości obciążone pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy.

C. Inne operacje.

§ 52.

Kasa ma prawo:

1) redyskontować posiadane w swym portfelu weksle w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, w Banku Polskim oraz w innych instytucjach finansowych, które wskaże Minister Skarbu,
2) przyjmować za opłatą jako depozyty na przechowanie dukumentu tudzież wartościowe przedmioty i papiery, przyczem Kasa nie ponosi odpowiedzialności za zrealizowanie płatnych kuponów, ani wylosowanych papierów,
3) podejmować się kupna i sprzedaży państwowych tudzież innnych notowanych na giełdach pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej papierów wartościowycb oraz zarządzenia niemi, lecz jedynie na zlecenie i rachunek osób trzecich, przyczem kupna dokonywa sie po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów procentowych,
4) załatwiać na zlecenie i rachunek osób trzecich inkaso weksli, listów przewozowych itp. dokumentów.

Na podstawie osobnego pozwolenia Min. Skarbu, udzielonego w porozumieniu z Min. Spraw Wewn., zarządza się statutem nin. Kasa uprawniona jest do dokonywania nadto następujących czynności bankowych:

A) do zaciągnięcia pożyczek na podstawie upoważnienia organu stanowiącego swego związku poręczającego i za osobną poręką tegoż związku za tę pożyczkę.
b) do udzielenia gwarancji za zgodą i poręką związku poręczającego,
c) do zakupu i sprzedaży monet zł. na własny rachunek oraz do przeprowadzenia czynności dewizowych w ograniczeniu do zleceń własnych wkładów i własnego związku poręczającego i na rachunek osób trzecich przy pełnem zabezpieczeniu pokrycia. Wykonanie pewnych czynności bankowych wymienionych w punkcie a, b i c nastąpić może dopiero po uzyskaniu przez kasę specjalnego zezwolenia Min. Skarbu·

§ 53.

W związku z operacjami, o których mowa w statucie nin. kasa uprawniona jest przedsiębrać następujące czynności:

a) pozbywać własne wierzytelności hipoteczne i za zgodą organu stanowiącego związku poręczającego własne realności,
b) sprzedawać i lombardować posiadane własne papiery wartościowe w przypadku nagłego zapotrzebowania gotówki jednakże z ograniczeniami, wynikającemi z obowiązku posiadania względnie umieszczenia zasobów posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procentowych i w papierach przez Państwo gwarantownych (§ 48 statutu nin.),
c) prowadzić czynności zastępcze lub agentury Banku Polskiego oraz banków państwowych i komunalnych,
d) wynajmować schówki w swym skarbcu, wzgl, w szafach bezpieczeństwa na warunkach przez Radę Kasy ustalonych,
e) otwierać rachunki bieżące, czekowe, przekazowe i korespondencyjne, kontokorentowe,
f) wystawiać przekazy i akredytywy na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze w granicach posiadanych przez klijenta w kasie funduszów oraz w granicach funduszów, posiadanych przez Kasę w tych instytucjach.

IV. Szczegółowe uprawnienia Kasy.

§ 54.

Rządząca się statutem niniejszym Kasa, jako komunalna Kasa oszczędności jest na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339) — wolna:

1. od państwowych podatków: dochodowego od darowizn i przemysłowego (zasadniczego) i od obrotu.
2. od dodatków komunalnych do powyższych podatków.
3. od opłat stemplowych od podań wnoszonych tak przez Kasę jak i przez istniejące przy niej zakłady zastawnicze (§ 2 statutu niniejszego).

Przychody z wkładów na książeczki oszczędnościowe Kasy są wolne od podatku od kapitałów i rent, o ile wysokość wkładu nie przewyższa kwoty 5000 zł, § 52 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Skarbu z dnia 26 marca 1928 r. w sprawie wykonania wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności.

Wpisy w książczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydane przez kasę, a w myśl ostatnio wymienionego rozporządzenia Przezydenta Rzeczypospolitej wolne od opłaty stemplowej.

Pisma, stwierdzające otrzymanie pożyczki od kasy, podlegają w myśl ostatnio wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy zobowiązania.

§ 55.

W razie niezapłacenia w terminie pożyczki, zabezpieczonej zastawem papierów wartościowych kasa ma prawo sprzedać te papiery bez upoważnienia sądowego.

Sprzedaż powinna się odbyć najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia płatności pożyczki zabezpieczonej zastawem, przyczem papiery, notowane na giełdzie, mają być sprzedane po cenie giełdowej, a nienotowanej po przeciętnej miejscowej cenie rynkowej.

Papiery wartościowe, przyjęte przez Kasę jako zastaw udzielonych pożyczek, mają być zapisane do oddzielnej księgi sznurowej z wyszczególnieniem ich rodzaju i ilości, a przy premjowych papierach wartościowych także numerów ebligacji, tudzież z podaniem sum wierzytelności

zastawem zabezpieczonych. (Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona zapis do takiej księgi sznurowej Komunalnej Kasy Oszczędności uważa się za równorzędny z zarejestrowaniem przewidzianej w artykule 2074 tegoż Kodeksu).

V. Likwidacje Kasy.

§ 56.

Likwidacja Kasy może być dobrowolna lub przymusowa.

Dobrowolna likwidacja następuje na skutek uchwały związku poręczającego zatwierdzonej przez władze nadzorcze.

Przymusową licytację może zarządzić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadkach określonych w ustępie 3 cim artykułu 30 wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o Komunalnych Kasach Oszczędności.

Rozporządzenie władzy, zarządzającej lub zatwierdzającej likwidację Kasy, jako też wdrożenie postępowania likwidacyjnego ogłasza się w Orędowniku urzędowym powiatu Morskiego.

Ustalony plan likwidacji Kasy powinien być ogłoszony w sposób przewidziany dla ogłoszeń statutu Kasy.

W ogłoszeniu odnośnem należy zawezwać wierzycieli Kasy do podjęcia wkładów w przeciągu 6-ciu miesięcy. Ogłoszenie należy powtórzyć trzykrotnie conajmniej w dwutygodniowych odstępach czasu po sobie. Po upływie sześciu miasięcy od dnia ostatniego ogłoszenia ustaje oprocentowanie wkładów.

Jeżeli płynne fundusze kasy nie wystarczają na pokrycie zobowiązań Kasy, za które związek poręczający przyjął odpowiedzialność, a w szczególności na pokrycie zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych, to odpowiednych środków na pokrycie tych zobowiązań powinien w myśl obowiązujących przepisów dostarczyć związek poręczający. Likwidacja Kasy odbywa się pod nadzorem osobnego komisarza, którego wyznacza właściwa władza nadzorcza.

Postępowanie likwidacyjne nie może zostać zamknięte przed upływem 6-ciu miesięcy od chwili ostatniego ogłoszenia o jego wdrożeniu, ta część majątku Kasy, jaka potrzebna jest na zaspokojenie tych jej wierzycieli, którzy po odbiór swych wierzytelności do chwili zamknięcia postępowania likwidacyinego się nie zgłosili, złożona być powinna na lat 3 do depozytu sądowego na rzecz tych wierzycieli. Wierzytelności takie, o ile ich do upływu tego okresu czasu wierzyciele nie podejmną, przypadają na rzecz związku poręczającego.

Nadwyżka majątku Kasy, pozostała po zaspokojeniu wszystkich jej wierzycieli, którzy się zgłosili do chwili zamknięcia postępowania likwidacyjnego i po złożeniu odpowiedniej części jej majątku na cel, uprzednim ustępem wskazany, przechodzi na rzecz związku poręczającego, który powinien użyć tej nadwyżki tylko na cel użyteczności publicznej po ewentualnem poprzedniem potrąceniu z niej kosztów likwidacji oraz kapitału, zakładowego przyznanego kasie przy jej organizowaniu.

Zwinięcie Kasy oraz jej ewntualnych oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów) podaje związek poręczający w sposób na miejscu praktykowany do publicznej wiadomości.

VI. Władze Nadzorcze.

§ 57.

Władze Nadzorcze nad Kasą, zarządzającą się statutem niniejszym, jest zgodnie z § 59 rozporządzenia wykonawczego w instancji I-ej Wojewoda, z którym współdziała w przypadkach przepisami tegoż paragrafu oznaczonych Wydział Wojewódzki (Izba Wojewódzka) — a w instancji II-ej ostatniej Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 58.

W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzeniu Kasy, a w szczególności wykroczeń przeciw obowiązującym przepisom lub postanowieniom statutu niniejszego, służy władzy nadzorczej prawo wydawania zarządzeń niezbędnych celem usunięcia nieprawidłowości lub zapobieżenia dalszym wykroczeniom. Zarządzenia te mogą polegać na zawieszeniu w czynnościach lub usunięciu członków Rady Kasy, Zarządu Kasy i Komisji Rewizyjnej i na ustanowienia w razie potrzeby komisarzn na koszt Kasy lub związku poręczającego dla Zarządu Kasy do czasu wyboru nowych organów. Wybór ten powinien nastąpić w ciągu trzech miesięcy od czasa ustanowienia komisarza. Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiąki Rady i Zarządu Kasy.

VII. Przepisy końcowe.

§ 59.

Statut niniejszy wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia go w Orędowniku urzędowym powiatu Morskiego.

§ 60.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia statutu niniejszego podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Statut niniejszy uchwalony został na posiedzeniu Magistratu miasta Wejherowa w Wejherowie w dniu 21-go września 1928 r.

(—) Dr. Gąsowski,
(—) Chmielewski, (—) Michalski,

i na posiedzeniu Rady Miejskiej w Wejherowie w dniu 25-go września 1928 r.

(—) B. Lezner, (—) Meinhardt, (—) Łebiński,
(—) Lisakowski, (—) Scheiba.

Wojewóda Pomorski.
L. dz. III. F. 8423/28.

Toruń, dnia 21 grudnia 1928 r.

Na podstawie uchwały Izby Wojewódzkiej z dnia 3. 12. 28 r. zatwierdzam niniejszem statut Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wejhe-

rowa z zastrzeżeniem uzupełnienia § 9 przez umieszczenie słów: „wykonanie uchwał Rady wymienionych w punkcie c) i d) nastąpić może po uzyskaniu na to pozwolenia władzy nadzorczej" oraz § 52 przez dodanie ustępu:

„że wykonywanie pewnych czynności bankowych wymienionych w punkcie a), b) i c) nastąpić może dopiero po uzyskaniu przez Kasę specjalnego zezwolenia Ministra Skarbu".

Powyższą decyzję wydaję na mocy § 98 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypl. P. z dnia 19. I. 28 r. (D. U. R. P. Nr. 11 poz. 86) oraz § 59 punkt b. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26. 3. 1928 r. w sprawie wykonania rozp. Prez. Rzeczypl. P. z dnia 13. IV. 1927 r. (D. U. R. P. Nr. 44. poz. nr. 424).

Wojewoda:
p. o. (—) Lamot.

Wejherowo, dnia 7. stycznia 1929 r.
(—) Dr. Gąsowski,
burmistrz komisaryczny.

Zezwolenie Nr. 32.

wydane przez Izbę Handlową w Grudziądziu z dn. 25-go czerwca 1925 r. L/45470—IV—12446/25 na detaliczną sprzedaż napoji alkoholowych z prawem wyszynku **zostało zagubione.**

Gdynia, dnia 28. 12. 1928 r.

HOTEL KASZUBSKI
Paweł Meuche.

Ciekawe cyfry o P. W. K.

Pawilony P. W. K. mają 138 000 mtr. kw. powierzchni i przedstawiają największy wysiłek budowlany Europy w ostatnich latach. Aby przygotować tak wielki teren wystawowy musiano wywieźć 130 000 mtr. kub. ziemi. Dotychczas zgłosiło się 8 000 wystawców. Ażeby przewieźć wszystkie eksponaty na to trzeba 6 000 wagonów. Cały budżet wystawy mieści się w ramach 60 miljonów złotych; rząd na cele P. W. K. wyasygnował 5 miljonów złotych. O rozmiarach P. W. K. świadczy olbrzymi teren przez nią zajęty, bo 600 000 mtr. kw. Urządzenie wystawy w Poznaniu a nie w Warszawie dało oszczędność około 100 miljonów złotych. Tak wielkie dzieło napawa zdumieniem nawet gości zagranicznych, którzy nie mają słów uznania dla rozmachu energji i inicjatywy kół kierowniczych wystawą. Już dziś zagranica zgłasza swój przyjazd na wystawę. Polonja amerykańska do dnia dzisiejszego zgłosiła 22 000 osób a lista wycieczkowców bynajmniej nie jest zamknięta. Sprężystość organizacyjna wystawy daje rękojmię, że wszystko będzie przygotowane na czas. W dużej mierze zależeć będzie to także od wystawców, którzy powinni dostarczyć terminowo swe eksponaty, w przeciwnym razie stratę stąd powstałą poniesie nie tylko wystawa, ale także i wystawca.

Już tylko kilka miesięcy dzieli nas od dnia inauguracji P. W. K., zatem czas myśleć, aby dzień otwarcia zastał wszystko w najlepszym porządku.

Wykaz osobisty nr. 594

wystawiony dnia 15 czerwca 1928 r. na nazwisko **FricRühlman** z Częstkowa z powodu zagubienia

unieważnia się.

Częstkowo, dnia 4 stycznia 1929 r.
Krampa, wójt.

Ostrzeżenie.

Z powodu przeniesienia się bez wiedzy naszej **pupilki Else Klein do Pucka,** przy ulicy Sobieskiego nr. 146, ostrzegamy wszystkich, by takowej żadnego kredytu nie udzielali wzgl. pożyczali, ponieważ za takowe **odpowiadać nie będziemy.**

Kuratorzy:
Ludwik Diefenbacher, Karol Koch,
Ustąszewo, pow. Żnin.

Nakładem Wydziału Powiatowego w Wejherowie. Odpowiedzialny redaktor Augustyn Westphal, Wejherowo
Drukiem „Drukarni Kaszubskiej" w Wejherowie.